

*Pedagogija
Marije
Montesori:
kontekst reformi kod nas*

Prof. dr Otilia Velišek-Braško

VŠSSOV, Trener za GU i PeDrVo

2020.
Posebna godina

**150 godina od rođenja Marije Montesori
(1870-1952)**

Ona je...

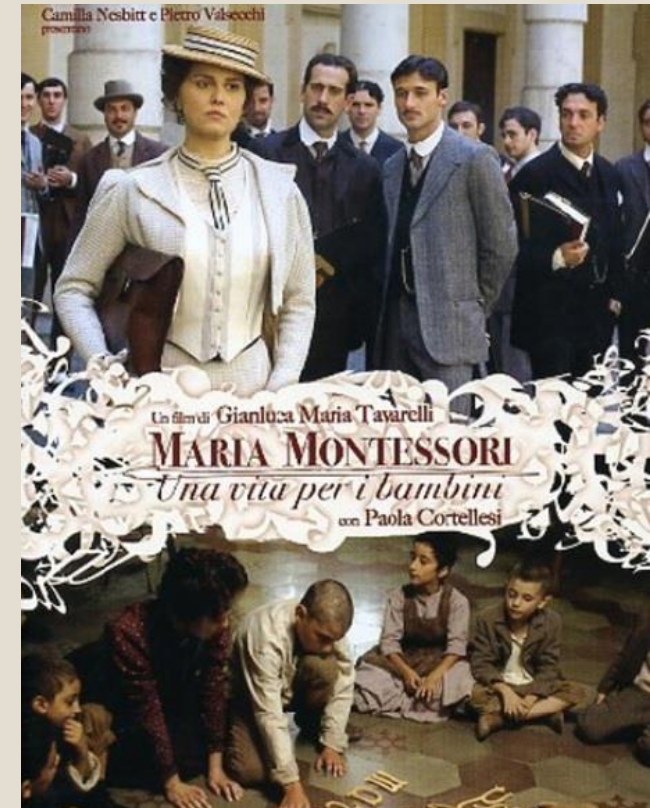
- Italijanka
- Lekar po struci (*1892. *prva žena u Rimu na studijama medicine*), ali na prvom mestu **veliki pedagog**,
- Ceo život je **posvetila** radu sa decom.
- Doprinela je promeni obrazovne paradigme i odnosa prema deci u 20. veku.
- Ubraja se u zaslužne pojedince o razvoju pedagoške misli i smatraju je **italijanskim predstavnikom naučne pedagogije** (Potkonjak, 2007).

Posebna
žena

Maria Montessori: una vita per i bambini (2007)

- *Maria Montessori - Živeti za decu*
- Ovaj film je utemeljen na životnoj priči Marije Montessori, najpoznatijeg pedagoga na svetu.
- Režija: Đanluca Maria Tavareli

Film o Mariji Montesori - najava

O filmu: Rim, 1892. Mlada žena stoji ispred velike građevine, gleda je, a zatim odlučno zakoračuje unutra, ne obraćajući pažnju na portirov zapanjen pogled. To je prvi put da je jedna žena kročila u Rimsku medicinsku školu kao student. Ona se zove Marija Montesori. Život na fakultetu nije lak. Da bi je prihvatili, mora da bude bolja od ostalih i nikad ne sme pokazivati znake slabosti. Uskoro shvata da je zainteresovana za psihologiju. Tokom časova upoznaje mladog profesora Đuzepea Montesana. Marija počinje da radi s njim na projektu retardirane i napuštene dece. Strast između Marije i mladog profesora s vremenom raste i oni moraju da budu pažljivi kako njihova veza ne bi dospela u javnost. Marija uskoro postaje doktor i počinje da radi s decom koja imaju problema u razvoju. Rezultati uskoro postaju zadivljujući, međutim Marija otkriva da je trudna. Đuzepe, koji je naizgled zaljubljen u nju, počinje da se menja. Marija želi da zadrži dete po svaku cenu, ali Đuzepe odlučuje da se oženi drugom ženom. Beba se daje na usvajanje drugoj porodici i Mariji je dozvoljeno da je viđa samo ako će tajnu čuvati skrivenu. Očajna i povređena, ona odlučuje da započne novi život. Nastavlja da predaje po školama i da se bori za drugu decu. Otvara prvu Kuću za decu, gde uči decu da pronađu sebe, i uskoro po celom svetu počinju da se otvaraju škole nalik toj. Njene ideje ne prihvataju u Italiji, ali ona nastavlja da se bori za njih. Bila je nominovana tri puta za Nobelovu nagradu.

Temelji njene pedagogije

“Posmatrala sam i proučavala decu.
Uzela sam od njih što su mi ona dala i to sam
izrazila.

To je ono što se zove Montessori metod.”

Marija Montessori

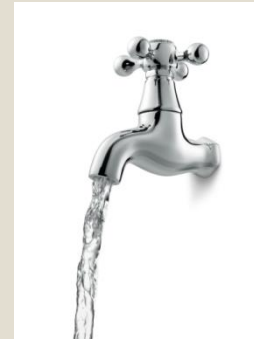
Verovanje u decu u „moć detinjstva“

„Dete nije prazna činija, koju mi napunimo
raznim znanjima... **Dete je graditelj čoveka,**
nema osobe koga dete nije stvorilo.“

(Montesori, 1972:13, prema Stein, 2015:17)

Sličnosti u simbolici koncepata Montesori pedagogije (MM) i Novih osnova (GU)

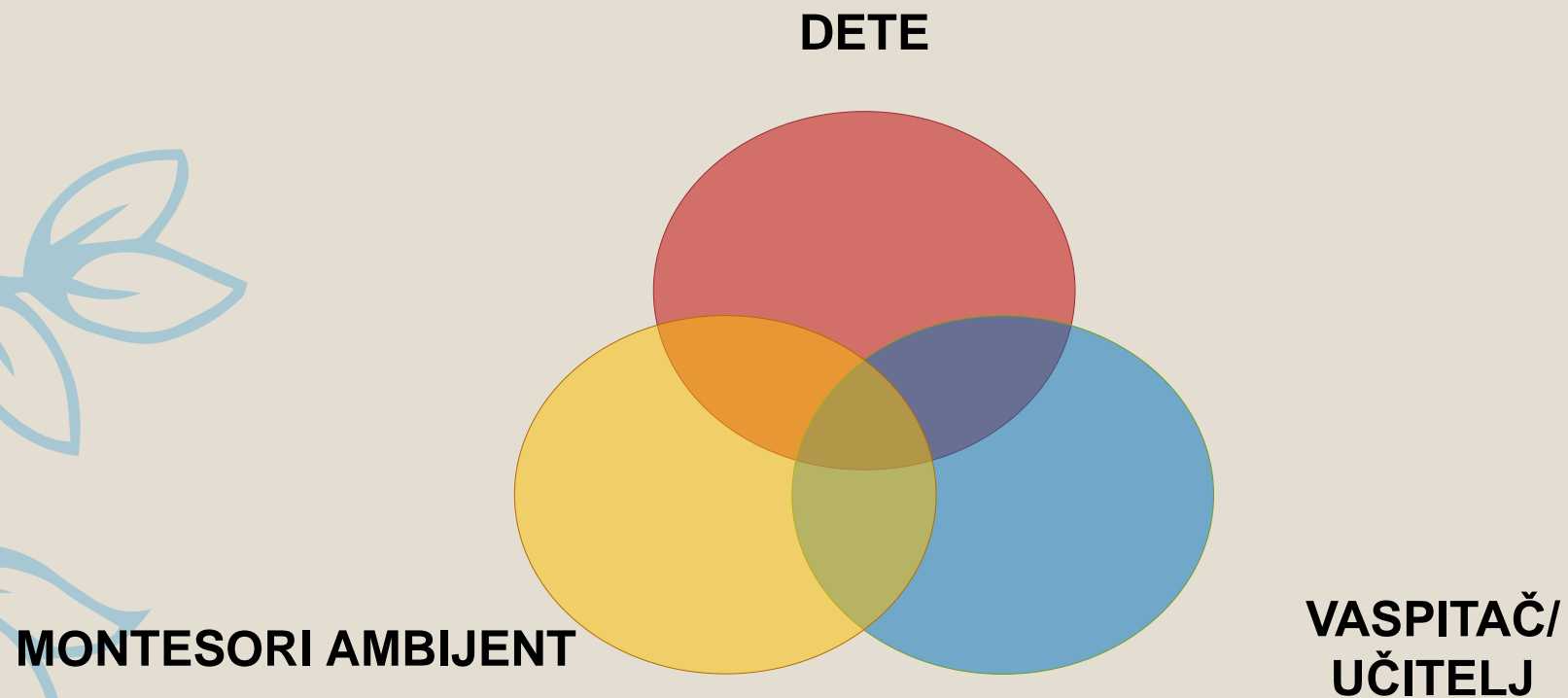
MM

GU

Montesori pedagogija

Dete u Montessori pedagogije

- Posmatrajući decu, shvatila je da **ta deca „vape“ za čulnim dražima i aktivnošću ruku.**
- Deca žele da **uče kroz igru i rad** (Montesori, 2002).
- Po njenom shvatanju kod dece postoji **unutrašnji nagon za saznavanje i aktivnošću** odnosno za **kretanjem, radom i igrom** (Potkonjak, 2007).
- Samo **aktivnim delovanjem** dete može da **pokaže ono što ume i zna**, jer na taj način zadovoljava svoje najdublje prirodne potrebe.

Dete prema Mariji Montesori uče

- Dete ima „upijajajući um“ (i nesvesno)
- Dete uči putem svih čula!

- Dete uči ono što iskusi, živi i čime manipuliše -“POKRET”

MONTESORI AMBIJENT (okruženja)

– sloboda

– struktura i red

– stvarnost i priroda

– lepota i atmosfera

– Montessori materijal

– razvoj zajedničkog života

Slike celokupnog ambijenta

“Pomozi mi da uradim sam.”

Montesori materijal

- vidljivost i dostupnost
- primeren potrebama i sklonostima deteta
- podstiče dete na aktivnost
- ispunjava visoke estetske uslove
- ograničena količina
- kontrola greške – samokontrola

MONTESORI MATERIJAL GRUPISAN JE PO PODRUČJIMA VEŽBANJA /CENTRIMA

- Praktični život
- Senzorni-perceptivni centar
- Matematički centar
- Centar za jezik i govor
- Kosmički centar

CENTAR PRAKTIČNI ŽIVOT

CENTAR PRAKTIČNI ŽIVOT

CENTAR PRAKTIČNI ŽIVOT

- RADIONICA LEPOG PONAŠANJA
- IGRA STVARANJA TIŠINE
- UREDNOST RADNOG PROSTORA

*Disciplina

SENZORNI-PERCEPTIVNI CENTAR

SENZORNI- PERCEPTIVNI CENTAR

BOJE-3 SETA

KOCKE (VEĆE-MANJE)

STEPENICE (ŠIROKO-USKO)

ŠTAP (DUGAČKO-KRATKO)

PAROVI ŠMIRGLE

TERMIČKE PLOČE, BOČICE

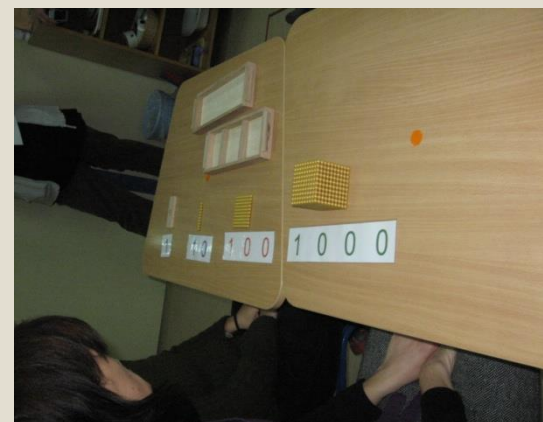
ZVUČNE KUTIJE

MATEMATIČKI CENTAR

MATEMATIČKI CENTAR

MATEMATIČKI CENTAR

JEZIČKI CENTAR

JEZIČKI CENTAR

**DETE ĆE PRE DA NAPIŠE ŠTO SAMO SMISLI, NEGO DA PROČITA ŠTO JE NEKO DRUGI NAPISAO.*

MM

-Realne priče

JEZIČKI CENTAR

Kreiran materijal prema principu Montesori u jezičkom centru

Vrste rečenica: izjavne, upita, uzvične (.,?,!)

**pokret u učenju i kontrola greške*

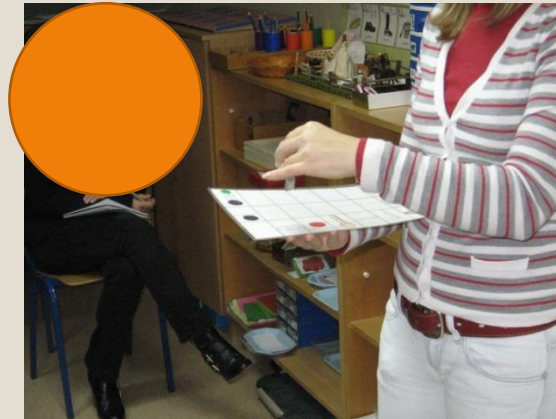
KOSMIČKI CENTAR

KOSMIČKI CENTAR

KOSMIČKI CENTAR

KOSMIČKI CENTAR

VULKAN

GLOBUS SA ŠMIRGLOM

PUZLE ZA KARTU SVETA

SIMBOL BOJA

**Prilika za
komentar i utiske
ili pitanja
o Monesori materijalima**

Vaspitač / učitelj /nastavnik Montesori pedagog

- Uloga pedagoga (vaspitača i nastavnika) jeste da **stvara pogodno okruženje**, da bira i priprema didaktički materijal, pri čemu treba da bude **samo posmatrač i pomagač a nikako glavni izvor informacija i čuvar discipline** (Kamenov, 1987).
- Montesori pedagog svojim **smirenim i staloženim ponašanjem doprinosi ambijentu i metodi.**
- **Pedagog je posmatrač i dijagnostičar**, a ne osnovni izvor znanja i discipline (Berdosian, 2010).
- Uloga vaspitača i nastavnika jeste da maksimalno **stimuliše detetovu radnu aktivnost**, a i materijali su koncipirani tako da je pravilno urađena vežba zapravo nagrada. Pedagog niti pohvaljuje niti kritikuje dete.

- U pedagogiji Montessori na prvom mestu je dete, a vaspitač/nastavnik **prati i podržava** dete u interesu deteta.

– Pedagog treba da zaustavi sebe i da prepusti aktivnost detetu, odnosno odrasla osoba mora postati pasivna, kako bi dete postalo aktivno!

(Montesori, 2008:30, prema Stein, 2015)

Uloga Montesori pedagoga

Da vaspitanjem **podrži** detetov uloženi trud i angažovanje u razvoju.

Lični osvrt i utisak sa seminara, studijskih poseta i proučavanja MM pedagogije:

- MATERIJALI
- KONTROLA GREŠKE
- USVAJANJE RUKAMA I POKRETOM (doživljaj)
- Uvežbavanje: SA LEVO NA DESNO i OD GORE NA DOLE
- VRLO PAŽLJIVO RUKOVANJE MATERIJALIMA
- POLAKO SMIRENO SE RADI
- **TIŠINA!**

Specifičnosti MM pedagogije

Sertifikovani Montessori vrtići i škole sa sertifikovanim Montessori pedagogima.

Metodički principi se primenjuju i koriste u vrtićima i školama.

Montessori materijali dostupni u prodavnicama igračaka.

Postulati dve koncepcije

MM

DETE

MONTESORI AMBIJENT

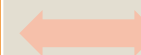
**VASPITAČ/
UČITELJ**

GU

Kako vidimo
dete

Šta je vrtić

Kakav je
kurikulum

Sličnosti i razlike

- Terminologija
- Uloga vaspitača
 - Materijali
 - Odnosi
 - Učenje
 - ...

Primeri iz prakse: izlaganje sa Konferencije

DINOSAURSI OD POSTANKA DO NESTANKA

PU Beograd

Povod za temu dinosaurusi

- Kao odgovor na dečja interesovanja
- Deca su donosila knjige o dinosaurusima od kuće (porodica)
- Poseta izložbi “DŽINOVI PATAGONIJE”
- Zapažanje da deca poseduju veliko znanje o dinosaurusima i zainteresovani da ovu temu istražuju
- Montesori program prati i podržava dečja interesovanja, a Montesori pedagozi su stvarali uslove i materijale da se deca dalje bave temom koja ih zanima (otkrivaju, igraju istražuju)
- Obogatili su centre za jezički razvoj i za nauku tj kosmički centar sa materijalima vezano za temu po principu MM (za ove centre su najviše birala deca sa 5-6 godina)

Materijali koji su kreirani za proširivanje teme

1. Osnovne **kartice** sa opisom i **figure** (10+20) – spajanje parova
2. Slike dinosuarusa i **tabela u odnosu na to da li je bio biljojed ili mesožder** (nazad imaju kontrolu greške)
3. **Table sa periodima** razvoja zemlje
4. Slike dinosaurusu u odnosu na **period u kom su živeli**, pozadi ima kontrola greške
5. Slike dinosaurusu u odnosu na **kontinente (mesto)** na kojima su pronađeni fosili ostaci, pozadi ima kontrola greške
6. Karticu sa slikom i **ispisanim imenom dinosaurusu** i **slova** za ime
7. **Šablon** dinosaurusu i opcrtava ga, boji, može i uz njega da prepisuje naziv

Ishodi:

- Deca su konstruisala znanja o dinosaurusima: karekteristike, izgled, način ishrane, periodi u kojima su živali, kontinetima na kojima su pronađeni fosilni ostaci (uočavali, povezali, razvrstavani, klasifikovali, upoređivali...).
- Deca su konstruisala znanja o razvoju zemlje i kontinenata kroz periode
- Deca su vežbala za početno pisanje i početno opismenjavanje.
- Deca su vežbala finu motoriku (GM) i koncentraciju.
- Deca su uvežbavali i usavršavali govorne mehanizme i artikulaciju glasova.

Šta mislite kada se ovaj tema
(„projekat“) realizovao u
Monesori vrtiću?

Postoji li povezanost MM i GU?

Pitanja?
Sugestije?
Utisci?

—

Hvala na pažnji.